QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

ONOR. JOSEPH AZZOPARDI LL.D. – PRESIDENT

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ONOR. TONIO MALLIA LL.D.

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa, 27 ta' Marzu, 2020

Kawża Numru 35

Rikors numru 1077/13AE

Dr Suzanne **WOLFE MARTIN** bħala mandatriċi speċjali ta' (i) Frantisek Komarek u (ii) Karel Komarek

vs

GANADO & ASSOCIATES ADVOCATES u Ganado Services Limited (C – 31356)

Il-Qorti:

1. Dawn huma appell prinċipali mressaq mill-intimati u appell inċidentali mressaq mill-attriċi fil-kwalità tagħha premessa minn sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-27 ta' Ottubru, 2014, fil-kawża fl-ismijiet premessi (minn issa 'l quddiem imsejħa "s-sentenza appellata") li biha u

għar-raġunijiet hemm imfissra, dik il-Qorti (i) ċaħdet l-ewwel żewġ eċċezzjonijiet tal-intimati dwar ir-rappreżentanza f'Malta tal-atturi *proprio* u l-interess ġuridiku tagħhom fuq it-tagħrif mitlub minnhom dwar Vivax Holding Limited; (ii) ċaħdet l-eċċezzjonijiet fir-rigward tat-tagħrif marbut mat-twaqqif tal-imsemmija kumpannija; (iii) laqgħet it-tielet u l-ħames eċċezzjonijiet fir-rigward tat-tagħrif marbut mal-operat tal-imsemmija kumpannija; (iv) laqgħet l-ewwel tliet talbiet attriċi dwar il-jedd tal-atturi *proprio* għal aċċess għal tagħrif u dokumenti dwar it-twaqqif tal-imsemmija kumpannija, imma ċaħdithom safejn it-talbiet kienu jirrigwardaw aċċess għal tagħrif u dokumenti dwar l-operat tagħha, sabet li ċ-ċaħda min-naħa tal-intimati li jagħtu tali tagħrif jew dokumenti sar bi ksur tal-jeddijiet tal-atturi *proprio* u ordnat lill-intimati li jagħtuhom it-tagħrif fi żmien tletin (30) jum minn dakinhar tas-sentenza; u (v) ċaħdet ir-raba' u l-ħames talbiet attriċi dwar danni minħabba li ma tressqux provi. Ordnat ukoll li l-attriċi *nomine* terfa' sittin fil-mija (60%) tal-ispejjeż tal-kawża, filwaqt li l-intimati jerfgħu l-erbgħin fil-mija (40%) l-oħra;

2. Illi l-ewwel Qorti għamlet il-kunsiderazzjonijiet li ġejjin biex waslet għad-deċiżjoni tagħha:

"***Kwistjoni***.

"Il-kaz jitratta dwar inkarigu li nghata lil Ganado & Associates Advocates minn tlieta min-nies, Frantisek Komarek, Karel Komarek u Jitka Komarkova li riedu jwaqqfu kumpannija f'Malta bl-isem ta' Vivax Holding Limited. L-azzjonisti tal-kumpannija kellhom ikunu Santon Foundation, Serravall Foundation u Landovery Foundation filwaqt li Komarek u Komarkova kellhom ikunu l-ultimate beneficial shareholders.

"Kull wiehed minn dawn it-tlett persuni ffirma dokument intestat Letter of Instructions for the Registration of a Private Limited Liability Company in Malta under the Companies Act, Chapter 386 of the Laws of Malta (fol. 7).

"Fil-fatt jirrizulta li l-kumpannija giet registrata u l-azzjonisti kienu l-fondazzjonijiet fuq imsemmija.

"L-ilment tal-atturi hu li saret talba lill-konvenuti sabiex jinghataw informazzjoni dwar il-kumpannija, li giet rifjutata. Fil-fatt b'ittra datata l-1 ta' Mejju 2013 (fol. 220), Ganado & Associates intalbet ghan-nom ta' Karel Komarek:

> *"As representatives of your principal, we herewith for sake of completion of our files kindly ask you to* ***provide us with a full copy of your entire file in connection with the mandate and founding of Vivax Holding Ltd, including also the entire correspondence in connection with the founding of Vivax Holding Ltd****, may it be with our client or other persons" (enfazi mizjuda).*

"Permezz ta' ittra datata 14 ta' Mejju 2013, il-konvenuta wiegbet:

> *"Please note that without prejudice to any legal basis as to why your request can or cannot be acceded, we are only able to consider your request to disclose information pertaining to the establishment of Vivax Holding Ltd if we receive instructions from all parties which had instructed us to establish such company" (fol. 221).*

"L-atturi pproponew din il-kawza sabiex il-konvenuti jigu kkundannati jatuhom taghrif relatat ma' Vivax.

*"**Konsiderazzjonijiet**.*

*"1. **Rapprezentanza guridika**.*

"Permezz tal-ewwel eccezzjoni l-konvenuti argumentaw li gialadarba l-mandatarja tal-atturi hi Svizzera li m'hijex residenti jew prezenti f'Malta, allura jehtieg li l-attur jirregolarizzaw l-atti tal-kawza.

"L-atturi huma cittadini tar-Repubblika Ceka, li fis-sena 2004 saret parti mill-Unjoni Ewropea. Fic-cirkostanzi ma kien hemm l-ebda htiega li f'din il-kawza jigu rapprezentati minn terza persuna. Dan apparti li fl-affidavit ta' Dr Wolfe Martin, iddikjarat li ghandha permess ta' residenza f'Malta. Fatt li ma giex kontestat mill-konvenuti. L-indikazzjoni hi li Dr Wolfe Martin hi residenti f'Malta. Ghalhekk ghandha kull dritt li f'proceduri gudizzjarji tidher in rapprezentanza ta' parti assenti minn Malta.

*"2. **Taghrif relatat mar-registrazzjoni tal-kumpannija Vivax**.*

"Kuntrarjament ghal dak li nghad fl-ittra tal-14 ta' Mejju 2013, l-avukat Stephen Attard[1] xehed:

> *"Li nistghu ntuhom huma dokumenti pubblici relatati mat-twaqqif tal-kumpannija, imma xejn iktar. Nista' nikkonferma illi min-naha tieghi ma kenitx tkun diffikulta' jekk xi hadd minn dawn il-beneficial owners talabni ghal taghrif, b'mod individwali, dwar xi dokumenti jew xi haga li sar fil-kors tat-twaqqif tal-kumpannija. Fuq daqshekk jiena ma kontx insib problema" (fol. 305).*

"Posizzjoni li fil-fehma tal-qorti hi differenti minn dik li hadet il-konvenuta fl-ittra tal-14 ta' Mejju 2013.

"Hi l-fehma tal-qorti li ghal dak li jirrigwarda taghrif relatat mat-twaqqif tal-kumpannija Vivax, l-atturi ghandhom kull dritt li jinghataw it-taghrif li Ganado & Associates Advocates jew il-konvenuta ghandhom fil-pussess taghhom. M'hemm l-ebda htiega li jinkiseb il-permess tal-mandanti l-ohra. "Kull wiehed

[1] L-awtur tal-ittra (fol. 305).

mit-tlett persuni, li huma beneficial owners, ta mandat identiku lill-Ganado & Associates Advocates. Mandat li principalment kien sabiex titwaqqaf kumpannija li fiha kull wiehed minnhom kien ser ikun beneficjarju. Kull wiehed minnhom kellu l-istess interess, fis-sens li titwaqqaf din il-kumpannija. M'ghandux ikun li l-ghoti ta' informazzjoni mill-mandatarju tintrabat mal-htiega li jintalab u jinghata l-kunsens mill-mandatarji l-ohra. Taghrif li wara kollox gie ghand il-konvenuta fil-qadi tas-servizz li pprovdiet lil beneficial owners. Ganado & Associates Advocates, bhala mandatarja, ghandha obbligu li taghti lil kull wiehed mill-mandanti t-taghrif li ghandha fir-rigward tat-twaqqif tal-kumpannija Vivax Holding Limited. Ghaldaqstant, it-talba ghall-informazzjoni li saret bl-ittra tal-1 ta' Mejju 2013 hi legittima. Ovvjament dan ma japplikax ghal taghrif personali li kull wiehed mill-beneficjarji seta' ta individwalment lill-konvenuta fl-interess personali tieghu u bhala parti mis-servizz li kellu jinghata fit-termini tal-Letter of Instructions.

"L-atturi huma tnejn mit-tliet persuni li taw inkarigu espress sabiex tirregistra l-kumpannija Vivax. M'hemmx prova li m'ghadx ghandhom interess fil-kumpanija. Ghaldaqstant ghandhom interess li jinghataw taghrif relatat mat-twaqqif tal-kumpannija.

*"**<u>Operat tal-kumpannija Vivax</u>**.*

"L-azzjoni tal-atturi hi bazata fuq il-letter of instructions (fol. 7). L-atturi jsostnu li ghandhom dritt li jitolbu taghrif dwar l-operat tal-kumpannija in kwantu paragrafu 21 ta' dak id-dokument tipprovdi li l-kumpannija konvenuta hi awtorizzata:

> *"to take instructions on any matter concerning the Company at any time in the future from:*
>
> *(1) The Signatory or Signatories indicated in Paragraph 6 above: or*
> *(2) Mr Ales Cechel" (fol. 15).*

"F'paragrafu 6 hemm il-firma u l-isem tal-beneficjarji, li jinkludu l-atturi.

"F'dan ir-rigward il-qorti tosserva:-

"1.1 – Il-Letter of Instructions saret fi stadju meta l-kumpannija kienet ghadha ma tezistix.

"1.2 – Is-servizz kien jikkonsisti fir-registrazzjoni ta' kumpannija. Ghalkemm hu minnu li f'Taqsima 1 tad-dokument jissemmew xi servizzi ohra, hu evidenti li l-inkarigu principali kien li titwaqqaf kumpannija. Tant hu hekk li fuq nett jinghad: "Letter of Instructions for the Registration of a Private Limited Liabaility Company in Malta under the Companies Act, Chapter 386 of the Laws of Malta". Il-qorti ma taqbilx li l-Letter of Instructions kienet qeghda tkopri wkoll l-operat tal-kumpannija.

"1.3 – L-inkarigu relatat mal-operat tal-kumpannija, jekk inghata kien minghand il-kumpannija. Is-servizz inghata lilha. Fil-fehma tal-qorti l-Letter of Instructions ma tikkoncernax tali inkarigu.

"1.4 – Kumpannija hi persuna guridika distinta mill-azzjonisti. L-interessi taghha m'humiex identici ghall-interessi tal-azzjonisti.

"1.5 – L-azzjonisti stess ghandhom interessi differenti minn xulxin.

"1.6 – L-atturi m'humiex azzjonisti tal-kumpanniji. Ghalkemm fil-Letter of Instructions jissemmew bhala beneficjarji, 'il fatt jibqa' li m'humiex l-azzjonisti.

"1.7 L-Att dwar il-Kumpanniji (Kap. 386) jipprovdi x'taghrif jista' jinghata lill-azzjonisti. Hekk per ezempju l-Artikolu 149 jipprovdi li l-azzjonisti jistghu jispezzjonaw ir-registru tal-minuti tal-laqghat generali. L-Artikolu 125 tal-Kap. 386 jipprovdi li l-membri jistghu jaraw ir-registru tal-membri. Provvedimenti li fihom infushom juru li l-azzjonisti m'ghandhomx xi jedd assolut li jitolbu kull taghrif dwar kumpannija. F'dan ir-rigward hu rilevanti l-bran li l-konvenuti ccitaw mill-ktieb Principles of Maltese Company Law tal-Professur A. Muscat: "Whereas the directors of the company have full access to all documents and information concerning the company they represent, the shareholders' rights in this regard are considerably restricted. Indeed as a general rule, a shareholder (including a majority shareholder) does not, qua shareholder, have a right (except in well defined circumstances) to demand that he be furnished with information or with copies of documents concerning the company's business or affairs. Indeed shareholders' rights to information concerning the affairs of the Company are severely curtailed under the Companies Act and include such rights, for example, to examine the minutes of general meetings and to receive a copy of the annual accounts of the Company together with the relative director's reports and the auditor's report" (pagna 523).

"1.8 Hu minnu li paragrafu 21 tad-dokument jipprovdi li l-konvenuti huma awtorizzati li jiehdu "... instructions on ***any matter concerning the Company*** *at any time in the future" minghand il-beneficcjarji, b'mod indipendenti minn xulxin, madankollu:-*

"(a) Dak id-dokument m'huwiex jirreferi ghall-operat ta' Vivax izda ghar-registrazzjoni taghha;

"(b) F'kull kaz paragrafu 58 tal-Letter of Instructions jipprovdi: "We are bound at law by strict standards of professional secrecy and confidentiality. ***All information regarding the Company's business and affairs will be regarded as and kept confidential by us at all times****". Obbligu li l-konvenuti assumew fil-konfront ta' kull wiehed mill-beneficcjarji. Mela f'kull kaz, taghrif dwar l-operat tal-kumpannija ma jistax jinghata fuq semplici talba ta' wiehed mill-beneficcjarji fis-sens li jrid ikun hemm il-kunsens ta' kull wiehed minnhom;*

"(ċ) It-talba ghal ghoti ta' taghrif li saret mill-beneficcjarji, saret fl-interess personali taghhom. Tant hu hekk li fil-premessi tar-rikors guramentat qalu: "v..... tnieda ezercizzju liema huwa intiz inter alia sabiex jistabbilixxi li l-elementi li jikkostitwixxu r-registrazzjoni tal-kumpannija mar-Registratur, kif ukoll l-akkwizizzjoni ta' certu assi u interessi f'socjetajiet ohra ***saru fl-ahjar interess tal-beneficjarji kollha*** *skond u kif inter alia maqbul fl-ittra ta*

struzzjonijiet datata 11 ta' Gunju 2010" (enfazi mizjuda, fol. 2). Mill-atti hu evidenti li nqala' dizgwid bejn il-beneficcjarji li jissemmew fil-Letter of Instructions. Dak li hu fl-interess taghhom ma jfissirx li hu fl-interess tal-kumpannija. Jekk ghall-grazzja tal-argument biss wiehed kellu jikkonkludi li d-dokument a fol. 7 japplika wkoll fir-rigward tal-operat tal-kumpannija, m'hemmx dubju li paragrafu 21 m'ghandu qatt jigi applikat b'mod li jista' jwassal biex beneficcjarju jaghmel uzu minnu biex jaqdi l-interessi personali tieghu. L-ghan wara paragrafu 21 ma seta' qatt kien li jservi l-interessi personali tal-beneficcjarji u wisq inqas li jintuza bhala ghodda biex jinkixef taghrif f'kaz li jinqala' dizgwid;

"1.9 – M'hemmx prova li hemm ordni tal-kumpannija sabiex jinghata lil terzi, huma min huma, xi taghrif dwar l-operat tal-kumpannija. F'dan ir-rigward il-konvenuti jaghtu servizz lill-kumpannija u hu minghandha li jircievu l-ordnijiet.

"Il-konkluzjoni hi li l-atturi m'ghandhomx dritt li jitolbu taghrif minghand il-konvenuti dwar l-operat ta' Vivax.";

3. L-intimati (minn issa 'l hemm imsejħin "Ganado") ħassewhom aggravati bl-isemmija sentenza u f'Rikors tal-Appell imressaq minnhom fis-17 ta' Novembru, 2014, u għar-raġunijiet hemm imfissra, talbu li din il-Qorti tirriformaha billi tilqa' l-eċċezzjonijiet tagħha wkoll safejn dawn tqajmu dwar l-għoti tat-tagħrif marbut mat-twaqqif tal-kumpannija Vivax Holding Limited (minn issa 'l hemm imsejħa "Vivax") u għalhekk tiċħad l-ewwel tliet talbiet attriċi safejn jirrigwardaw it-twaqqif ta' Vivax, u tikkonfermaha fil-bqija, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellata *nomine*;

4. Għal dak l-appell l-attriċi *nomine* (minn issa 'l hemm imsejħa "l-appellata") wieġbet b'Risposta mressqa fil-5 ta' Diċembru, 2014, li biha u għar-raġunijiet hemm imfissra, qalet li din il-Qorti jmissha tiċħad l-appell ta' Ganado, u għar-raġunijiet imsemmija f'appell inċidentali li kienet qiegħda tressaq kontestwalment, tibdel is-sentenza appellata billi tħassarha safejn fl-ewwel tliet talbiet attriċi ma ntlaqgħetx it-talba biex jingħataw id-dokumenti wkoll marbuta mal-operat ta' Vivax u minflok tilqa' dawk it-talbiet ukoll billi tordna li jingħatalhom dak it-tagħrif u, tieħu l-azzjonijiet neċessarji, inkluż li jekk ikun il-każ terġa' tibgħat lura l-atti tal-kawża lill-ewwel Qorti ħalli jinħatru l-periti mitluba fir-raba' u l-ħames talbiet attriċi u sussegwentement tikkundanna lil Ganado jħallsuhom id-danni kawżati bl-aġir u l-imġiba tagħhom. Bl-ispejjeż;

5. Ganado ressqet Risposta fit-30 ta' Diċembru, 2014, għall-appell inċidentali tal-appellata u li biha u għar-raġunijiet hemm imsemmija, qalet li tali appell ma kienx mistħoqq u li din il-Qorti għandha tiċħdu bl-ispejjeż kontra l-appellata;

6. Semgħet it-trattazzjoni mill-avukati tal-partijiet waqt is-smigħ tad-19 ta' Novembru, 2019, f'liema data ħalliet il-kawża għas-sentenza;

7. Rat l-atti kollha tal-kawża;

Ikkunsidrat:

8. Illi l-**aggravji** ta' Ganado mis-sentenza appellata jintrabtu mat-tifsira xierqa li kellha l-ħatra li ngħataw fil-*Letter of Instructions* (minn issa 'l hemm imsejħa "l-ittra")[2] marbuta mat-twaqqif ta' Vivax u 'l quddiem mat-tmexxija (l-"operat") tal-istess kumpannija hekk imwaqqfa. L-ewwel Qorti għarfet bejn il-ħatra jew mandat li ngħataw Ganado biex iwaqqfu lil Vivax u l-jeddjiet tal-atturi *proprio* għat-tagħrif u dokumentazzjoni ta' Vivax wara li twaqqfet u hi u titmexxa;

9. Illi Ganado jgħidu li huwa minnu li l-atturi *proprio* kienu tnejn minn fost tliet persuni li ħatruhom bis-saħħa tal-ittra biex jgħinuhom fil-proċess li wassal għat-twaqqif u r-reġistrazzjoni ta' Vivax, iżda dik il-ħatra ngħatat b'mod li l-azzjonisti ta' Vivax ma kinux l-istess persuni li taw il-ħatra imma tliet fundazzjonijiet imwaqqfa f'Liechtenstein, u kien dawn it-tliet fundazzjonijiet li bagħtu prokura lil Ganado biex seta' jseħħ il-proċess tat-twaqqif u tar-reġistrazzjoni. Ganado jgħidu li s-servizzi professjonali marbuta mat-twaqqif u mar-reġistrazzjoni ta' Vivax ingħataw biss lill-klijenti u, f'dan il-każ, il-klijenti kienu l-azzjonisti (it-tliet fundazzjonijiet) tagħha u mhux l-atturi *proprio*, għaliex wieħed għandu jagħraf bejn min jagħti l-istruzzjonijiet u min huwa l-klijent li lilu ngħataw dawk is-servizzi. B'mod partikolari, wieħed irid jagħraf l-effett ta' dak li jgħid l-artikolu 21 tal-ittra dwar min kienu l-persuni li Ganado setgħu jirrikorru għandhom biex jieħdu l-istruzzjonijiet dwar it-tmexxija ta' Vivax, u jagħraf dan mir-rabta li Ganado kellhom lejn il-klijenti effettivi tagħhom. U għalhekk, ladarba t-talbiet f'din il-kawża qegħdin isiru minn tnejn biss mit-tliet persuni li bejniethom iżommu anqas min-nofs tal-*ultimate beneficial interest*, l-istess atturi *proprio* ma għandhom l-ebda jedd għat-tagħrif minnhom mitlub, sakemm ma jintalabx mill-benefiċjarji kollha flimkien li jħollu lil Ganado mir-rabta tas-sigriet professjonali;

10. Illi l-appellata twarrab dan l-aggravju għaliex tgħid li Ganado ma kinux konsistenti mal-qagħda li ħadu fl-ittra tagħhom tal-15 ta' Mejju, 2013, tant li matul is-smigħ tal-kawża xhud li huwa uffiċjal f'Ganado xehed il-kontra ta' dak li ngħad f'dik l-ittra u kontra dik il-parti tal-aggravju tagħhom f'dan l-appell. Iżidu jgħidu li l-ħatra lil Ganado ngħatat minnhom personalment

[2] Dok "G&A", f'paġ. 7 sa 37 tal-proċess

(flimkien ma' Jitka Komarkova) u Ganado ma setgħu jqisu 'l ħadd aktar bħala klijent tagħhom għall-finijiet tal-ittra jekk mhux liż-żewġ atturi *proprio* u lil Komarkova;

11. Illi l-Qorti tqis li wieħed imissu jagħraf bejn dik il-fażi tal-ħatra li tiġi qabel it-twaqqif ta' Vivax u dik minn hemm 'il quddiem. Dan jingħad għaliex, mat-twaqqif ta' Vivax, inħalqet persuna b'personalità legali għaliha, għal kollox differenti mill-azzjonisti tagħha u minn min tħajjar iwaqqafha. Madankollu, il-Qorti ma taqbilx mal-pożizzjoni meħuda minn Ganado fil-mod kif huma qiesu lil u mxew ma' l-atturi *proprio* f'dak li jirrigwarda l-proċess imniedi sakemm twaqqfet Vivax. Mit-tifsira ta' "klijent" li hemm fl-Annex F tal-ittra, joħroġ ċar li min iffirma dik l-ittra jitqies ukoll bħala tali għall-finijiet tal-ħatra mogħtija lil Ganado. Tajjeb li jingħad li t-tifsira turi li ma tirriferix biss għall-*ultimat beneficial owners* tal-kumpannija li kellha titwaqqaf (kemm hu hekk tintuża l-kelma "*includes*"). Madankollu, kull wieħed mill-atturi *proprio* iffirma l-ittra u għalhekk mill-kliem ċar tal-istess tifsira, kull wieħed mill-atturi *proprio* huwa "klijent". Il-Qorti ma tifhimx għaliex Ganado jibqgħu jgħidu li, wkoll għall-fażi ta' qabel it-twaqqif ta' Vivax, l-atturi *proprio* ma kellhomx jedd għall-għoti tat-tagħrif meta l-atturi kienu klijenti ta' Ganado u r-rabta professjonali magħhom kienu ir-rabta waħdanija li kien għad hemm sa dak iż-żmien;

12. Illi l-Qorti lanqas ma tista' taċċetta s-sottomissjoni ta' Ganado li l-lejaltà professjonali tagħha tafha lill-azzjonisti ta' Vivax – jiġifieri t-tliet fundazzjonijiet – u mhux lill-atturi *proprio* għaliex, bl-istess argument imsemmi hawn fuq, sakemm twaqqfet Vivax, ma kien hemm l-ebda persuna oħra li lilha Ganado kellha responsabbiltà lejha jekk mhux lejn it-tliet persuni li iffirmaw l-ittra. Ir-rabta li l-atturi ntrabtu biha fl-ittra kienet waħda personali, bil-jeddijiet u l-obbligi li ġġib magħha[3], għalkemm kienet waħda li setgħet kienet ta' ġid għal terz u dak it-terz, eventwalment, inqeda biha[4]. Fuq kollox, ir-rabta kienet bilaterali, fis-sens li Ganado ntrabtu li jagħtu s-servizzi mitluba (fosthom dak li titwaqqaf Vivax) lil min talbhomlhom ("il-klijent"), u din il-Qorti ma tarax li huwa sewwa u b'liema mod jista' jkun ġustifikat li min talab dawk is-servizzi ikun imċaħħad sewwasew mit-tagħrif li juri kif dawk is-servizzi mitluba twettqu[5];

13. Illi fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet u fin-nuqqas ta' argumenti oħrajn min-naħa ta' Ganado, il-Qorti ssib li taqbel mal-fehma tal-ewwel Qorti f'dan ir-rigward u għalhekk tqis li l-aggravju ta' Ganado mis-sentenza appellata ma huwiex mistħoqq u mhux sejra tilqgħu;

[3] Art. 999(1) tal-Kap 16
[4] Art. 1000 tal-Kap 16
[5] Art. 1875 tal-Kap 16

14. Illi l-Qorti sejra tqis l-**appell inċidentali** tal-appellata. L-appellanti tressaq ħames (5) aggravji mis-sentenza appellata li huma dawn: (i) safejn is-sentenza ikkonfermat iċ-ċaħda tal-jedd tagħhom għal aċċess għal tagħrif marbut mat-tmexxija ta' Vivax; (ii) safejn l-ewwel Qorti ċaħdet it-talbiet tagħhom marbuta mad-danni; (iii) mal-kap tal-ispejjeż; (iv) man-nuqqas ta' ħatra ta' periti peritali; u (v) mal-mod kif tfissru t-termini tal-ħatra fl-ittra;

15. Illi fl-**ewwel aggravju** l-appellata tgħid li l-mandat li ngħata lil Ganado joħroġ mill-ittra u li din il-ħatra ma ntemmitx mat-twaqqif ta' Vivax. Tinqeda b'silta mix-xhieda mogħtija mill-Avukat Stephen Attard biex issaħħaħ l-argument tagħha li Ganado nfushom qiesu l-ittra wkoll bħala ħatra għal żmien wara li tkun twaqqfet Vivax;

16. Illi Ganado twarrab dan l-aggravju billi tgħid li mat-twaqqif ta' Vivax, ingħatalhom mandat ieħor li ma kienx dak mogħti fl-ittra u għalhekk, bis-saħħa ta' dak il-mandat ġdid, ir-rabtiet bejn Ganado u Vivax marru lil hinn minn dawk maħluqa bl-ittra u l-lejaltà professjonali ta' Ganado lejn Vivax ma kinitx l-istess bħġal dik li seta' kellha mal-atturi *proprio*. Minbarra dan, iżidu jgħidu li l-azzjoni attriċi trid li t-tagħrif u d-dokumentazzjoni dwar it-tħaddim ta' Vivax jingħataw mill-avukati tal-imsemmija kumpannija (Ganado) u mhux mingħand il-kumpannija, li mhijiex parti f'din il-kawża;

17. Illi l-Qorti tqis li n-nuqqas fundamentali tal-argument tal-appellata f'dan l-aggravju ġej mill-fatt li hija tqis li, mat-twaqqif ta' Vivax, il-mandat li l-atturi *proprio* taw lil Ganado żdied ma' dak li ngħata minn Vivax bis-saħħa tar-reġistrazzjoni tagħha. Kif ingħad qabel, mat-tnissil ta' Vivax, inħalqet persuna legali ġdida li l-ħtiġijiet u l-jeddijiet tagħha u dawk ta' min kien wara t-twaqqif tagħha ma baqgħux l-istess. Dan kien jgħodd ukoll kieku l-atturi *proprio* kienu (fost) l-azzjonisti ta' dik il-kumpannija. Sewwa u f'lokhom kienu l-osservazzjonijiet magħmula mill-ewwel Qorti f'dan ir-rigward, u li juru li l-jeddijiet ta' aċċess għal tagħrif u dokumenti tal-kumpannija mhumiex miftuħa bla limitu favur l-azzjonisti tagħha. Dan, allura jgħodd aktar u aktar meta l-atturi *proprio* mhumiex azzjonisti ta' Vivax;

18. Illi l-appellati ma tistax tinqeda bi frażijiet jew klawsoli fl-ittra li jipprospettaw x'jiġri wara t-twaqqif ta' Vivax bħallikieku kienu l-estensjoni tal-mandat oriġinali li ngħata fl-ittra. Minbarra dan, fl-istess ittra hemm patt rilevanti li jidher li jxejjen l-aggravju. Il-Qorti tirreferi glal-kundizzjoni tas-sigriet professjonali u l-kunfidenzjalità[6] u li tagħmilha ċara li, f'dak li għandu x'jaqsam mat-tmexxija ta' Vivax, Ganado jżommu l-jedd tas-sigriet professjonali fl-interessi tal-istess Vivax. F'dan ir-rigward, ma hemmx l-

[6] Klawsola 58 (Dok G&A, f'paġġ. 34 – 5 tal-proċess)

ebda dubju li l-atturi *proprio* ma humiex il-klijent fir-rigward tat-tmexxija ta' Vivax, u skond il-liġi[7], hija Vivax waħedha (skond minn min hija rappreżentata) li tista' tħoll lil Ganado minn dik ir-rabta. Kif sewwa jirrilevaw Ganado fit-tweġiba għal dan l-aggravju, Vivax ma ġietx imħarrka mill-appellata *nomine* u mhijiex parti f'din il-kawża;

19. Illi għalhekk, dan l-aggravju mhuwiex tajjeb u mhux se jintlaqa';

20. Illi fit-**tieni aggravju** l-appellata ttenni li ma kien hemm l-ebda mandat ġdid u li l-mandat kien wieħed, jiġifieri l-ittra li baqgħet fis-seħħ għaliex dik l-ittra nnifisha tgħid li kienet taħseb għal ġrajjiet li jiġru wara t-twaqqif ta' Vivax u ħadd ma temm il-ħatra maħluqa b'dak il-mandat[8]. Issemmi wkoll xi xhieda li ngħatat fil-kawża u tisħaq li ma nġabet l-ebda prova ta' xi mandat ġdid mogħti lil Ganado minn Vivax;

21. Illi Ganado jwarrbu dan l-aggravju wkoll għaliex jgħidu li, għall-kuntrarju ta' dak li tgħid l-appellata, il-mandat il-ġdid ingħata espressament u b'dokumenti xierqa mit-tliet fundazzjonijiet li, mbagħad, saru l-azzjonisti ta' Vivax;

22. Illi dwar dan l-aggravju, din il-Qorti ttenni l-kunsiderazzjonijiet li saru qabel, kemm dwar dak li jirrigwarda l-aggravju fl-appell ewlieni u kif ukoll fl-ewwel aggravju tal-appell inċidentali. Iżżid tgħid li għalkemm l-ebda naħa ma temmet formalment il-ħatra maħluqa bl-ittra, dan la ġab miegħu twessigħ fil-ħatra oriġinarjament mogħtija u lanqas ma kellu effett li jinċidi wkoll fuq rabtiet ġodda li nħalqu b'riżultat ta' dik il-ħatra (b'mod partikolari mar-reġistrazzjoni ta' Vivax). Din il-Qorti tifhem u taċċetta l-argument ta' Ganado dwar ir-riferenzi fl-ittra għal xi servizzi li kellhom jingħataw lill-klijent wara li tkun twaqqfet Vivax, u huwa minħabba f'hekk li ssib li l-fehma tal-ewwel Qorti li tagħraf bejn għemejjel marbuta mal-proċess tat-twaqqif ta' Vivax u dawk marbuta mat-tmexxija tagħha kienet waħda għaqlija u ġusta;

23. Illi billi ma ngħatat l-ebda raġuni oħra tajba min-naħa tal-appellata dwar dan it-tieni aggravju tagħha, il-Qorti mhix se tilqgħu;

24. Illi t-**tielet aggravju** jintrabat ma' ta' qablu u wkoll jitkellem dwar it-tifsira li l-ewwel Qorti tat lill-ittra u b'mod partikolari fejn l-ittra titkellem dwar "*instructions on any matter concerning the company at any time in the*

[7] Art. 588 tal-Kap 12
[8] Klawsola 71 tal-ittra (f'paġ. 36 tal-proċess)

future". L-appellata tgħid li s-sentenza appellata ma tatx qies biżżejjed lil dan il-kliem u messha fissirthom mod ieħor;

25. Illi Ganado jilqgħu għal dan l-aggravju bl-istess argumenti mressqin qabel u jżidu jgħidu li t-tifsir xieraq ta' dawk il-kliem imsemmija mill-appellata jridu jittieħdu fil-qafas tal-ħatra sħiħa u mhux għal rasha;

26. Illi l-Qorti jidhrilha li dan l-aggravju mhux mistħoqq, u dan għaliex jibqa' element fundamentali li l-ħatra kienet titkellem dwar it-twaqqif ta' Vivax u mhux ukoll dwar it-tmexxija tagħha, wkoll jekk il-ħatra kienet tista' tolqot xi ċirkostanzi li jiġru wara t-twaqqif tal-kumpannija. Imma, kif ingħad qabel, jibqa' l-fatt li, mat-twaqqif ta' Vivax, il-jeddijiet tagħha (u b'mod partikolari, r-rabtitet professjonali li tnisslu bejnha u Ganado mat-twaqqif tagħha) ma jistgħux jintrifsu jew jinġabu fix-xejn bil-fatt tal-ħatra mogħtija fl-ittra minn persuni li mhumiex il-kumpannija nnifisha u mhumiex lanqas azzjonisti tagħha;

27. Illi lanqas dan l-aggravju ma jistħoqqlu jintlaqa';

28. Illi fir-**raba' aggravju** l-appellata tilminta mill-fatt li l-ewwel Qorti ċaħdet it-talbiet tagħha marbuta mad-danni bla ma ħatret perit biex jillikwidahom;

29. Illi Ganado tgħid li ma huwiex sewwa li l-appellata tilminta min-nuqqas tagħha stess. Jgħidu li kellha kull opportunità li tagħmel hekk quddiem l-ewwel Qorti u ħalliet il-kawża miexja bla ma għamlet xejn;

30. Illi l-Qorti jidhrilha li dan l-aggravju mhuwiex tajjeb. Jidher li l-appellata trid tinqeda bl-appell inċidentali biex tipprova tirrimedja għal xiħaġa li naqset tagħmel f'waqtha. Il-Qorti tirrileva li t-talbiet għad-danni kienu mdaħħla fir-rikors promotur mal-bidu u l-ewwel Qorti, fi provvedimenti bikrija li tat[9] saħqet mal-appellata biex tressaq il-provi li kellha dwar id-danni mġarrba. L-appellata naqset li tagħmel dan tant li f'degriet ieħor li tat l-ewwel Qorti[10], uriet li l-appellata kienet naqset u tatha l-aħħar opportunità biex twettaq dak li ordnatilha. L-appellata baqgħet ma għamlet xejn minn dan. Għall-kuntrarju, f'dokument li ressqet man-nota tagħha tat-8 ta' Jannar, 2014[11], l-appellata issottomettiet li ma setgħetx tgħid x'danni ġarrbet qabel ma jkollha aċċess għad-dokumenti li talbet li tara. Sadattant, meta l-ewwel Qorti, fis-6 ta' Mejju, 2014[12], iddikjarat l-istadju tal-ġbir tal-provi magħluq u tat żmien lill-partijiet biex iressqu s-sottomissjonijiet tagħhom, l-appellata ma talbitx bdil ta' dak il-provvediment u

[9] Ara d-degrieti tal-15.11.2013 u tas-17.12.2013 f'paġġ. 43 u 62 tal-proċess
[10] Fl-20.12.2013, f'paġ. 113 tal-proċess
[11] Dok "4", f'paġġ. 193 – 5 tal-proċess
[12] Paġ. 302 tal-proċess

dan minkejja li sa dakinhar ma kienet għadha ma ressqet l-ebda prova dwar xi danni pretiżi. Bilkemm għandu għalfejn jingħad lilanqas fis-sottomissjonijiet tagħha ma għamlet l-iċken aċċenn għad-danni. Ma jidhirx mill-atti li l-ewwel Qorti kienet irriżervat b'xi mod li ma tittrattax it-talbiet kollha attriċi jew li tirriżerva d-deċiżjoni dwar it-talbiet tad-danni għal xi ġudizzju ulterjuri;

31. Illi dann kollu jfisser li meta l-ewwel Qorti sabet li nkellha tiċħad ir-raba' u l-ħames talbiet attriċi fuq nuqqas ta' provi, ma kienet qiegħda tagħmel l-ebda ħaġa għajr tikkostata fatt li kien magħruf sa dakinhar lill-appellata nnifisha wkoll. Ma huwiex sewwa li wieħed jinqeda b'appell biex jipprova jistkenn minn xi nuqqas li jkun wettaq fl-ewwel istanza biex jipprova jerġa' jgħajjex dak li naqas li jagħmel;

32. Illi dan l-aggravju huwa għalhekk miċħud u din il-Qorti mhix se tilqa' t-talba tal-appellata biex terġa' tibgħat lura l-atti tal-kawża lill-ewwel Qorti biex tagħmel xi ħaġa li l-appellata messha għamlet fil-waqt xieraq;

33. Illi l-**ħames aggravju** jirreferi għall-kap tal-ispejjeż. L-appellata tgħid li ma kienx sewwa li l-ewwel Qorti għabbietha bil-ħlas ta' biċċa mill-ispejjeż tal-kawża, meta l-kwestjoni kienet provokata minn Ganado minħabba r-ras iebsa tagħhom li ma jagħtuhiex it-tagħrif mitlub;

34. Illi Ganado jirribattu billi jgħidu li x'aktarx li l-ewwel Qorti fetħet idejha favur l-appellata u għabbietha biss b'parti mill-ispejjeż, meta t-talbiet ewlenin tagħha ma ntlaqgħux;

35. Illi din il-Qorti jidhrilha li dan l-aggravju mhuwiex tajjeb lanqas. L-ewwel Qorti ma laqgħetx it-talbiet kollha tal-appellata. Ma kienx minnu li l-kawża saret għalxejn, għaliex intwera li Gandado għamlu sewwa li ma laqgħux it-talba tal-atturi *proprio* dwar dokumenti u tagħrif marbuta mat-tmexxija ta' Vivax. Fuq kollox, il-qsim tal-ispejjeż huwa eżerċizzju mħolli fid-diskrezzjoni ta' kull qorti meta tagħti sentenza li ma tmurx kollha favur naħa jew oħra[13]. Fil-fehma ta' din il-Qorti, fil-każ li għandha quddiemha llum, l-ewwel Qorti ħaddmet dik id-diskrezzjoni b'għaqal u b'ħaqq;

36. Illi lanqas dan l-aggravju mhu se jintlaqa';

Decide:

[13] Art. 223(3) tal-Kap 12

37. Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-appell billi:

Tiċħad l-appell prinċipali tal-intimati u kif ukoll l-**appell inċidentali** tal-attriċi *nomine* u għalhekk qiegħda tikkonferma għal kollox is-sentenza appellata mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-27 ta' Ottubru, 2014, fil-kawża fl-ismijiet premessi, b'dan illi t-tletin (30) jum stabiliti fl-imsemmija sentenza jibdew jgħaddu millum, u **tordna** li kull parti f'dan l-appell tħallas l-**ispejjeż** tagħha, filwaqt dawk tal-ewwel istanza jibqgħu kif determinati fis-sentenza appellata.

Moqrija

Joseph Azzopardi	**Joseph R. Micallef**	**Tonio Mallia**
Prim Imħallef	**Imħallef**	**Imħallef**

Deputat Reġistratur
mb